

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра гуманітарних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до семінарських занять
з навчальної дисципліни «Вступ до правових досліджень»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

081 Право (право)

Суми 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. №8

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 08.07.2024 р. №8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. №7

Розглянуто на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Протокол від 27.06.2024 р. №22

Розробник:

1. Професор кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії ХНУВС, канд.
іст. наук, ст. наук. співр. Надія ДЕМИДЕНКО

Рецензенти:

1. Професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Харківського
національного університету внутрішніх справ, доктор філософських наук,
професор Олександр ТЯГЛО

2. Доцент кафедри державно-правових дисциплін та українознавства
Сумського національного аграрного університету, канд. іст. наук, доцент
Людмила РОЖКОВА

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Поняття науки , історичні етапи становлення науки, її нормативне регулювання	10	2	2	-	-	6	
Тема № 2. Становлення та розвиток юридичної науки в Україні.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 3. Методологічні засади наукових досліджень.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 4. Методика виконання наукових досліджень. Дотримання принципу академічної доброчесності.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 5. Наукова організація дослідного процесу.	10	2	2	-	-	6	
Тема №6 Організація науково-дослідної роботи у закладі вищої освіти.	10	2	2	-	-	6	
Тема №7 Методика підготовки і оформлення наукових робіт.	10	4	4	-	-	2	
Тема №8 Інформаційне забезпечення наукової роботи.	10	2	2	-	-	6	
Тема №9 Комп’ютерні технології у наукових дослідженнях.	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр №1	90	20	20			50	залік

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Поняття науки , історичні етапи становлення науки, її нормативне регулювання	10	-	-	-	-	10	залік
Тема № 2. Становлення та розвиток юридичної науки в Україні.	10	2	-	-	-	8	
Тема № 3. Методологічні засади наукових досліджень.	10		2	-	-	8	
Тема № 4. Методика виконання наукових досліджень. Дотримання принципу академічної доброчесності.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 5. Наукова організація дослідного процесу.	10			-	-	10	
Тема №6 Організація науково-дослідної роботи у закладі вищої освіти	10		2	-	-	8	
Тема №7 Методика підготовки і оформлення наукових робіт	10	2	2	-	-	6	
Тема №8 Інформаційне забезпечення наукової роботи.	10			-	-	10	
Тема №9 Комп’ютерні технології у наукових дослідженнях.	10			-	-	10	
Всього за семестр №1	90	6	8			76	

3. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема №1

Семінарське заняття №1: Поняття науки , історичні етапи становлення науки, її нормативне регулювання

Навчальна мета заняття: Ознайомити студентів з історичними етапами становлення науки, розвитком та становленням сучасної науки. Вивчити

етапи розвитку юридичної науки в Україні, нормативне регулювання сучасної науки.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Історичні етапи становлення та розвитку науки. Особливості сучасної науки.
2. Поняття науки та її функцій.
3. Наукова діяльність та глобалізація науки. Структура і класифікація науки.
4. Законодавчо-нормативне регулювання науки в Україні.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

При розкритті першого питання студенти повинні висвітлити історичні етапи становлення та розвитку науки. Дати характеристику особливостям сучасної науки.

При висвітленні другого питання необхідно розповісти про структуру і класифікацію сучасної науки.

Відповідаючи на третє питання студенти повинні звернути увагу на зміни законодавчо-нормативних документів, які стосуються розвитку науки в Україні.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Наукові напрямки досліджень у правових науках
2. Задачі і методи теоретичного дослідження

Рекомендована література:

1. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків:Фоліо, 2017. 212 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
5. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
7. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема №2

Семінарське заняття №2: Становлення та розвиток юридичної науки в Україні.

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з основними етапами становлення юридичної науки в Україні, з історією створення перших університетів, до структури яких входили юридичні факультети.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Історіографія проблеми.
2. Створення перших університетів в Україні, створення юридичних факультетів у XIX ст.
3. Реформи в освіті у другій половині XIX ст.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

При розкритті першого питання студенти повинні висвітлити історіографію проблеми.

При висвітленні другого питання необхідно розповісти про створення перших університетів в Україні (Львівського, Харківського, Київського, Одеського). Дати характеристику діяльності юридичних факультетів у XIX ст. та їх впливу на розвиток юридичної науки.

Відповідаючи на третє питання студенти повинні звернути увагу на реформи в освіті у другій половині XIX ст., питання розвитку наукових юридичних шкіл.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Започаткування юридичної освіти на теренах України.
2. Підготовка фахівців права у Харківському університеті у XIX ст.

Рекомендована література:

1. Конюшенко Ю. А. Університетські реформи 1863 та 1864 років та їх вплив на систему вищої освіти другої половини XIX ст. [Електронний ресурс]. 16 Сумцовські читання: Конференція, присвячена 90-річчю з часу заснування Харківського історичного музею. - Харків, 2010. - Режим доступу: <http://museum.kh.ua/academic/sumtsovconference/2010/article.html?n=111>
2. Роздорожний П. Становлення імператорського університету у Харкові та університету святого Володимира в Києві [Електронний ресурс]/ П.

Роздорожний. зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. інтернет-конф.-Переяслав Хмельницький, 2013. – Режим доступу до публікації: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3228>

3. Руководство для преподавания естественного права // Журнал Министерства Народного Просвещения. 1834. Ч. 1, типография Императорской Академии Наук. – С. 491.

4. О разделении на отделения историко-филологического и юридического факультетов Харьковского университета// Журнал Министерства Народного Просвещения. 1865. Ч. 125, типография Императорской Академии Наук. С. 59 - 70.

5. Высочайше утвержденный устав Императорского Харьковского Университета. Полное собрание законов Российской Империи с 1649 года. – 1830. Том 28, типография II отделения собственной Его Императорского Величества канцелярии. С. 589.

Тема №3:

Семінарське заняття №3: Методологічні засади наукових досліджень.

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з об'єктом та предметом наукового дослідження, їх класифікацією. Вивчити основні стадії процесу наукового дослідження.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Об'єкт та предмет наукового дослідження, їх класифікація
2. Методи дослідження та їх класифікація
3. Процес наукового дослідження та його стадії

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

Розкриваючи перше питання студенти повинні засвоїти розуміння про об'єкт та предмет наукового дослідження, їх класифікацію.

В другому питанні необхідно скласти характеристику методів дослідження та їх класифікації.

В третьому питанні обов'язково слід проаналізувати сутність процесу наукового дослідження та його основні стадії.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Наукові дослідження: поняття, види та форми організації
2. Джерела інформації для наукових досліджень
3. Критерії вибору і обґрунтування теми наукового дослідження

Рекомендована література:

1. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків:Фоліо, 2017. 212 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
5. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.

Тема №4

Семінарське заняття №4: Методика виконання наукових досліджень. Дотримання принципів академічної доброчесності

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів із загальнонауковими методами, що використовуються в теоретичних і емпіричних дослідженнях. До них належать аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний аналіз, функціонально-вартісний аналіз.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Загальнонаукові методи дослідження
2. Методи теоретичних досліджень
3. Критерії вибору методології дослідження
4. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

При розгляді першого питання студенти повинні розповісти про особливості загальнонаукових методів, що використовуються в теоретичних і емпіричних дослідженнях. До них належать аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний аналіз, функціонально-вартісний аналіз.

У другому питанні студенти повинні знати основні методи теоретичних досліджень.

При розгляді третього питання студенти повинні дати детальну характеристику критеріям вибору методології дослідження.

У четвертому питанні необхідно дати характеристику конкретно-наукових (емпіричних) методів дослідження, назвати конкретні приклади.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Загальнонаукові методи юридичного дослідження
2. Обробка наукової інформації
3. Науковий експеримент: ціль, задачі, методика проведення.

Рекомендована література:

1. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків: Фоліо, 2017. 212 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
5. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.

Тема №5

Семінарське заняття №5 : Наукова організація дослідного процесу.

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з організацією дослідного процесу.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття наукової організації праці (НОП)
2. Принципи організації праці у науковій діяльності
3. Особливості творчої праці
4. Роль особистості вченого в науці

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні розглянути поняття про наукову організацію праці.

У другому питанні необхідно показати принципи організації праці у науковій діяльності.

У третьому питанні проаналізувати особливості творчої праці.

У четвертому питанні проаналізувати роль особистості дослідника в науці.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Алгоритм та стадії науково-дослідного процесу дослідження.
2. Перспективний план дослідження.
3. Архітектоніка наукової роботи (анотація, вступ, теоретична та практична частини, розрахунок ефективності, висновки) тощо.

Рекомендована література:

1. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків:Фоліо, 2017. 212 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
5. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
7. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема № 6

Семінарське заняття №6: Організація науково-дослідної роботи у закладі вищої освіти

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з особливостями організації науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі.

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Суб'єкти наукової роботи і діяльності у вищому навчальному закладі
2. Організація вузівської науки
3. Види і форми науково-дослідної роботи
4. Система управління науково-дослідною роботою

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні слід проаналізувати суб'єктів наукової роботи і діяльності у вищому навчальному закладі.

У другому питанні показати розкрити принципи організації вузівської науки.

У третьому питанні показати основні види і форми науково-дослідної роботи.

У четвертому питанні розкрити систему управління науково-дослідною роботою

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Об'єкти правових досліджень та їх класифікація.
2. Основні види наукових досліджень в юридичній галузі.

Рекомендована література :

1. Гуртов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків: Фоліо, 2017. 212 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
5. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема № 7

Семінарське заняття №7: Методика підготовки і оформлення наукових робіт

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з методикою підготовки і оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття, загальна характеристика і вимоги до курсових та дипломних робіт.
2. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні студенти повинні проаналізувати загальну характеристику і вимоги до курсових та дипломних робіт.

У другому питанні розкрити основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт.

Теми рефератів

1. Гіпотеза та її доказ
2. Вибір теми наукового дослідження: фактори, прийоми, засоби

Рекомендована література :

- 1.Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків:Фоліо, 2017. 212 с.
- 2.Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
- 3.Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
- 4.Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
- 5.Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
- 6.Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
- 7.Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема № 7

Семінарське заняття №8: Методика підготовки і оформлення наукових робіт

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з методикою підготовки і оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт

Час проведення 2 год.

1. Структура та технічне оформлення курсових та дипломних робіт.
2. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи.
3. Магістерська робота: поняття та її підготовка.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні необхідно дати характеристику структурі та технічному оформленню курсових та дипломних робіт.

У другому питанні дати характеристику основним етапам підготовки до захисту та захист курсової та дипломної роботи.

У третьому дати характеристику магістерській роботі та основним етапам її підговки.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

- 1.Поняття наукової новизни.
- 2.Дотримання академічної доброчесності як головного принцип підготовки наукових досліджень

Рекомендована література :

- 1.Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Харків:Фоліо, 2017. 212 с.
- 2.Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
- 3.Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
- 4.Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
- 5.Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
- 6.Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
- 7.Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема № 8

Семінарське заняття №8: Інформаційне забезпечення наукової роботи.

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з особливостями інформаційного забезпечення наукової роботи.

Час проведення 2 год. Місце проведення навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Суть і види науково-технічної інформації.
2. Методи пошуку і збору наукової інформації.
3. Аналіз та інтерпретація інформації.
4. Організація роботи з науковою літературою.
5. Форми обміну науковою інформацією.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні студенти повинні звернути увагу на основні види науково-технічної інформації.

У другому питанні необхідно проаналізувати методи пошуку і збору наукової інформації.

У третьому питанні необхідно дати детальний аналіз різним видам інформації.

При розгляді четвертого питання необхідно дати розгорнуту характеристику організації роботи з науковою літературою.

У п'ятому питанні розкрити основні форми обміну науковою інформацією.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Національна система науков-технічної інформації.
2. Право власності на інформацію
3. Структура наукової бібліотеки. Довідковий апарат бібліотеки
4. Форми та методи роботи з книгою

Рекомендована література:

1. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
2. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
3. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
5. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

Тема № 9

Семінарське заняття : Комп'ютерні технології у наукових дослідженнях.

Навчальна мета заняття: ознайомити студентів з використанням комп'ютерних технологій під час роботи над науковими дослідженнями.

Час проведення 2 год. Місце проведення навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ).
2. Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в юридичних дослідженнях.

Методичні вказівки

Початок заняття необхідно розпочати з постановки проблемних питань по темі. Також звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів на занятті.

У першому питанні студенти повинні звернути увагу на поділ автоматизованих систем за рівнем або сферою діяльності; за рівнем автоматизації процесів управління; за ступенем централізації обробки інформації; за ступенем інтеграції функцій.

У другому питанні необхідно проаналізувати здобутки і проблеми часних комп'ютерних технологій та Інтернет в юридичних дослідженнях.

Порядок проведення заключної частини заняття рекомендується через аналіз та узагальнення та закріплення вивченого матеріалу, пояснення домашнього завдання, розкриття питань на самостійну роботу.

Теми рефератів

1. Узагальнення, відбір та обробка інформації.
2. Провідні інтернет-ресурси в організації досліджень з правової тематики.

Рекомендована література :

- 1.Данильян О. Г., Дзьобань. О. П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків : Право, 2017. 446 с.
- 2.Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
- 3.Кислий В. М. Організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
- 5.Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава, 2012. 232 с.
- 5.Методологія та організація наукових досліджень : навч.посібник / В.М. Михайлов та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 220 с.
- 6.Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця, 2014. 196 с.

4. Рекомендована література:

Основна

1. Зацерковний В. І. Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч.посіб. Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2017. 236с.
URL:https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
2. Байлов А.В., Литвин О.М., Чумак В.В. Науково-дослідницька діяльність студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів: довідник молодого вченого / за заг. ред. О.М.Головка. Харків: ХНУВС : Тім Пабліш Груп, 2016. 363 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань. О.П., Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків :Право, 2017. 446 с
URL:https://dut.edu.ua/uploads/1_2032_60626625.pdf
- 4.Кислий В.М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми:Університетська книга, 2011. 224с.
URL:https://www.youtube.com/watch?v=_DXc_KyXdiU&t=9s

Додаткова

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. Навч.посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014.142 с.
URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen.pdf
- 2.Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. С. Е. Важинський, Т І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
URL:http://libnet.com/book/118_Metodika_ta_organizaciya_naykovih_doslidjen.html
3. Каламбет С.В., Іванов Ю.В., Півняк Ю.В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
URL:<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>

4. Демиденко Н.М. Розвиток середньої освіти на сумських землях у другій половині XIX – поч. XX століття. *Сіверщина в історії України*: збірник наукових праць. Вип. Центр пам'яткознавства Національної академії наук України, Національний заповідник «Глухів». Глухів - Київ. 2020. С. 238-243.

URL: http://nz-hlukhiv.com.ua/wp-content/uploads/sivershuna/sivershuna_2020.pdf

5. Демиденко Н. М. Деякі аспекти започаткування і становлення юридичної освіти та науки на українських теренах (початок XIX ст.) *Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів*: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2023 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, С.205-207.

URL: https://sumy.univd.edu.ua/files/conference/kafjur_05_06_2023.pdf

Нормативно-правові акти:

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: закон України від 26.11.2015р. № 848-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016, № 3, ст.25. URL:

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

2. Про Національний фонд досліджень України : постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 528 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2018-%D0%BF#n216>

Інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України.

URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Верховна Рада України. [сайт].

URL: <http://www.rada.kiev.ua>

3. Кабінет Міністрів України. [сайт].

URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. Міністерство освіти і науки України. [сайт].

URL: <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.ua

5. Державна служба статистики України. [сайт].

URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Інтернаука; видавничий дім. [сайт].

URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/poleznaya-informatsiya/doi/>

7. Ліга: закон. [сайт].

URL: <https://ligazakon.net/>

8. Національна парламентська бібліотека України.

URL: <http://www.nplu.org/>